

Februari 2026, Jaargang 7, nr. 1

2026 begon winters

Beste leden, donateurs en overige lezers

Het is winter: de wereld is wit en zeker in ons Westerkwartier blijft de sneeuw lang liggen en komt de temperatuur amper boven nul. Sommige mensen genieten volop, maar voor mij mag het voorjaar wel losbarsten en dat zal vast ook wel gebeuren. Ik heb in ieder geval al sneeuwkllokjes gezien.

2025 was een succesvol jaar: grofweg gemiddeld vier activiteiten per week en een totaal van 3.000 deelnemers! En we hebben in 2026 de eerste IVN-activiteiten al weer achter de rug: de 2 wandelgroepen gaan gewoon iedere week door en op 2 januari hadden we de eerste microscopiemiddag. De werkgroepen hebben al een heel programma samengesteld voor de komende maanden.

Speciale aandacht voor de lezing over bevers (17 februari), een werkdag in het Natuurschoonbos in Nietap (14 maart) en de vogelcursus; zie de website voor meer informatie over deze en andere activiteiten.

Op 24 februari hebben we onze jaarlijkse Algemene Ledenvergadering waar jij als lid je mening kan geven over wat we gedaan hebben en wat we gaan doen. De stukken daarvoor zijn vorige week verspreid. We zitten dit keer in Grootegast. Na het formele deel met jaarverslag en financiële stukken zal Marianne Weits na de pauze een korte lezing houden over de flora en fauna op Landgoed Nienoord.

Deze nieuwsbrief heeft weer een paar leuke artikelen. Onder andere een column uit het vakblad "Boerderij" met de titel "Is er nog een boerwaardige toekomst mogelijk?". En een artikel over het bomen oogsten door MeerBomenNu. Veel leesplezier!

Namens redactie en bestuur,
Ad van Alphen, voorzitter

Vogel van de maand

Gedurende het herfst- en winterseizoen presenteert de Vogelwerkgroep steeds één van de door haar in de voorafgaande periode aangetroffen vogels onder de titel 'Vogel van de maand'. Na de zwartkop en de baardman, nu de **dodaars**.

De dodaars is ingedeeld bij de familie van de futen, en is de kleinste fuut van Europa. Hij dankt zijn naam aan zijn donzige achterlijf (etymologie: "dod-aars"; "dod" of "dot" duidt op de ronde dot pluizachtige veertjes op zijn achterlijf, zijn "aars").

Uit dat dons steekt ook nog een parmantig klein staartje.

Mannetje en vrouwtje zijn qua uiterlijk niet van elkaar te onderscheiden.

In zomerkleed zijn ze overwegend donkerbruin met een donkergrijze kop; hun wangen en hals zijn dan roodbruin, en ze hebben een opvallend witgele vlek aan de snavelbasis.

In winterkleed is de bovenzijde vooral donkerbruin, zijn de wangen, zijflanken, hals en onderzijde lichtbruin/beige, en hebben ze een witte halsvlek.

De dodaars is vooral te vinden langs ondiepe binnenwateren met een dichte oevervegetatie, waarin hij zich graag schuil houdt, want het is een heel schuwe vogel. Je moet dus ook echt veel moeite doen en geduld betrachten om hem te kunnen spotten. In Nederland is het een schaarse broedvogel met een kleine 3000 broedparen.

De dodaars vangt zijn voedsel onder water. Hij is een goede duiker en jaagt op waterinsecten en larven, maar ook wel op kleine amfibieën en visjes als stekelbaarzen en jonge vissen. *(Op de foto te zien met tiendoornige stekelbaarsje).*

Qua geluid produceert de dodaars verschillende hoge roepen, maar het meest kenmerkend is wel de hinnikende triller die hij kan laten horen; deze kan wel worden verward met de roep van de vrouwelijke koekoek. [Beluister hier](#).

De soort lijkt nog niet te worden bedreigd, maar vooral in West-Europa laat deze toch een neerwaartse trend zien. Een belangrijke oorzaak zou wel eens de verslechtering van de waterkwaliteit kunnen zijn. De dodaars is een zichtjager: om zijn prooi te kunnen vinden heeft hij helder, zuiver water nodig. Ook verstoring van de oevervegetatie (schuilplekken) levert vaak problemen op. In ons land lijkt de stand min of meer stabiel (volgens de laatste gegevens tot 2019).

Tekst en foto Theo Wösting

Wat was ...

Mooie start van 2026

Al op 2 januari hadden we de eerste -zeer geslaagde- activiteit van 2026: een microscopiemiddag in de kerstvakantie. We zaten in de mooie bibliotheek van Marum, waar we gastvrij ontvangen werden. De werkgroep (samenwerking van IVN Westerkwartier e.o. en Het Groninger Landschap) is inmiddels ervaren: opstellen van de microscopen en klaarleggen van materiaal ging zoals gewoonlijk heel soepel. We hebben dan ook alles gestructureerd in kisten en kratten. Datum en locatie bleken een schot in de roos: verschillende bezoekers kwamen meteen hun bibliotheekboeken inleveren en uitzoeken. Uiteindelijk bezochten ongeveer 50 kinderen en 25 volwassenen onze activiteit en lieten zich verbazen door de micro-wereld.

Wat komt ...

Een drietal activiteiten de komende tijd verdienen al wat aandacht vooraf.

Op 17 februari staat een boeiende **lezing over bevers** en beverbeheer gepland. Voor informatie en opgave, zie [Bevers](#)

In maart staat net als voorgaande jaren een **werkochtend** ingepland voor het **verwijderen van bramen** in het Natuurschoonbos te Nietap. Een groep vrijwilligers van de bijbehorende Vereniging is maandelijks actief in dit bos. Als IVN mogen we er geregeld gebruik van maken voor onze

activiteiten. Denk aan paddenstoelenexcursies, activiteiten tijdens de Nacht van de Nacht, enz. In het kader van 'voor wat, hoort wat' vragen we aan onze IVN-ers om een ochtend mee te helpen met het werwijderen en uitspitten van bramen. We lopen eerst meestal de al eerder vrijgemaakte terreindelen na en hebben dan altijd nog tijd om nog weer een nieuw stuk aan te pakken. Dat het geen onbegonnen werk is blijkt, steeds meer delen zijn vrijwel braamvrij met tengevolge daarvan weer een uitbundig bloeiende vroege bosbodemflora. Dit jaar is de werkochend op 14 maart van 8.30 - 12.00 uur. Gereedschap en handschoenen zijn aanwezig, de catering is uitstekend. En het is supergezellig! Kom jij helpen? Zie evt. ook [Natuurschoon](#).

En als derde, op veler verzoek start er, onder voorbehoud van voldoende deelnemers, weer een **vogelcursus**. Het wordt een compacte cursus, gericht op de algemenere soorten in onze omgeving. We focussen hierbij op de visuele herkenning van de vogel én op de zang. De cursus zal bestaan uit drie lesavonden en drie excursies en wordt gegeven door Henk Hut, voorheen ecooloog bij Staatsbosbeheer Noord-Nederland en erkend vogelexpert. Meer informatie ook over de wijze van aanmelden vindt u onder: [Vogelcursus](#) Let wel. aanmelden kan tot uiterlijk 1 maart !

Skip je winterdip

Net als beide voorgaande jaren biedt FLORON vooruitlopend op het veldseizoen ook dit jaar weer een gratis informatief en leerzaam winterprogramma. Het heet 'Skip je winterdip' en bevat lezingen en quizzen.

Één van de lezingen is al gepasseerd, maar tot de start van het veldseizoen kun je nog gratis meedoen met vier online activiteiten.

- 11 februari, Lezing: Giftig en mooi: Hoe herken je Wolfsmelken
- 25 februari, Lezing: De Internationale betekenis van de Nederlandse natuur
- 11 maart, Lezing: De verborgen geschiedenis van plantennamen
- 25 maart, Quiz: De grote 'staketsel' en rozetten quiz.

Deze vinden allemaal plaats op woensdagavonden van 19.30 tot 20.30 uur. En als je de smaak echt te pakken hebt, ook eerdere lezingen en quizzen zijn terug te zien.

Meer informatie over en aanmelden voor het FLORON Winterprogramma? De eerdere lezingen terugkijken? [Bekijk de FLORON website](#).

Je ontvangt dan een dag voor aanvang van de online activiteit een e-mail met de toegangslink.

Is er nog een boerwaardige toekomst mogelijk?

Eind 2025 nam het vakblad 'Boerderij' in het kader van het 110-jarig bestaan onderstaande column op. Rinus Vermuë, filosoof, boer én columnist stelde zich hierin de vraag of er in de toekomst nog een boerwaardig bestaan mogelijk is.

Wat voor onze agrariërs geldt, geldt feitelijk voor ons allemaal.

Daarom willen we deze toch wel kritische beschouwing die niet alleen agrariërs aan het hart zou moeten gaan graag met de lezers van deze Nieuwsbrief delen. Temeer omdat de zin waarmee Rinus Vermuë zijn column eindigt voor ons als afdeling, maar ook zeker voor IVN-ers individueel, steeds actueler wordt.

Nu eerst de bedoelde column "Is er nog een boerwaardige toekomst mogelijk?"

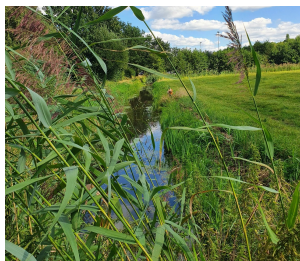

Gelukkig zijn er nog wetenschappers. Die maken zich geen illusies. "Ik ben benieuwd," schreef Peter Kuipers Munneke in NRC "of de huidige woningcrisis een peulenschil is vergeleken met die in het jaar 2125, waarin miljoenen westerlingen hun waardeloos geworden huizen moeten opgeven en opnieuw moeten beginnen in een van de tien nieuwe grote steden in Gelderland en Brabant. Allemaal omdat de mensen honderd jaar eerder te druk waren met kortetermijn-problemen om over de mensen in de toekomst na te denken." Ja, beste lezer, die kunnen we in onze zak steken.

Klimaatontkenners en korte termijn

Nu hoor ik u zeggen: "Ja, maar ik ben van de BBB (klimaat verandert altijd) naar de FvD (klimaat is quasi wetenschap) overgestapt, dus mij kan niets gebeuren." Heerlijk moet dat zijn, om in een wereld te leven waar dingen die je niet gelooft ook niet gebeuren. Fictie heet dat, geloof ik.

In werkelijkheid wist de Amerikaanse oliemaatschappij Exxon Mobil al in de jaren zeventig precies dat het klimaat zou

opwarmen. De modellen waarmee ze werkten blijken precies te kloppen, maar om hun aandeelhouders te vriend te houden slikten ze – net als hun collega's – alles weer in. Naast geheelontkenners zijn er ook mensen die erkennen dat het klimaat weliswaar verandert, maar, zeggen ze erbij, de Nederlandse inspanningen zullen maar 0,000036 graden schelen. Dus waarom al die miljarden belastinggeld aan CO₂-beperking besteden?

Dat lijkt een slimme redenering. Toch zit er iets scheef, vind ik. Ten eerste hebben we een veel grotere voetafdruk dan we

denken. Hoeveel groter is een punt van discussie, maar we laten veel spullen maken in China en we halen veel veevoer uit Zuid-Amerika.

Als elke aardbewoner leefde zoals een Nederlander, hadden we 3,6 aardes nodig. We hebben dus wel degelijk de verantwoordelijkheid om aan te pakken.

Waarom actie wél zin heeft

Bovendien is er ook de sociale factor. Als iedereen meedoet, gebeurt er ook wat. Je gaat ook naar de stembus, terwijl je weet dat jouw ene stem niet zoveel uithaalt.

Dan hebben we nog de economische kant: landen vergroenen wereldwijd hun economie, en dan zou het dom zijn om net te doen of we op een fossiel eilandje kunnen blijven wonen. En dat blijven wonen is nog maar de vraag, zoals onze weerman schreef.

Er is ook een diepere drijfveer om niet af te wachten. Elke tiende graad is het waard om voor te knokken, zoals transitieprof Jan Rotmans al jaren zegt.

Als met het huidige beleid de aarde echt 2,5 graad opwarmt, verandert heel Nederland van aanzien. Zoetermeer wordt Zoutermeer en Krimpen aan de Lek wordt Krimpen aan Zee. Boeren raken productiegrond kwijt – door verzilting, aan reusachtige waterbekkens en aan de nieuwe steden in het oosten.

We zouden juist moeten schreeuwen om maatregelen, dan valt er wellicht nog te boeren.”

Deze laatste zin voelt bij veel IVN-leden als een dilemma. Behouden we de huidige status quo waarin we op een vriendelijke neutrale manier onze gasten -de deelnemers aan onze activiteiten- het mooie en bijzondere van de natuur om ons heen tonen en laten beleven?

Of gaan we mee in een toenemende (op)roep, ook van eigen leden, tot een meer actief-kritische of zelfs activistische

houding van onze afdeling m.b.t. biodiversiteits- en klimaatbeleid?

Dat is soms best wel wikken en wegen, want tot hoever mag en kan je gaan als afdeling, als bestuur, als redactie van een nieuwsbrief, als IVN-gids?

In de loop van dit jaar willen we hierover graag met onze leden in gesprek, dus bewaar uw reactie tot dat moment.

Vleermuiswerkgroep in oprichting

Start Vleermuiswerkgroep in Westerkwartier

Na een brainstorm met initiatiefnemers en afstemming met het bestuur van IVN Westerkwartier e.o. is besloten dat in 2026 gestart wordt met een vleermuiswerkgroep onder de vlag van IVN Westerkwartier e.o. De initiatiefnemers verwachten dat er voldoende mogelijkheden zijn om het jaar 2026 te benutten

voor het vormgeven van de werkgroep en het ondersteunen van bestaande activiteiten zoals de nacht van de vleermuis.

Wat gaan we doen?

Als eerste gaan we ons initiatief bespreken met andere organisaties zoals Staatsbosbeheer, Het Groninger Landschap, NDCE en anderen om na te gaan wat we voor elkaar kunnen betekenen in het ondersteunen van bestaande activiteiten.

Daarnaast gaan we 2026 gebruiken om onze eigen kennis over vleermuizen te vergroten zodat we op termijn onze kennis kunnen delen bij het opstellen van lespakketten, tijdens excursies / lezingen of bij het monitoren van vleermuizen in het Westerkwartier.

Hoe gaan we dat doen?

We hebben voor 2026 een jaarplanning opgesteld waarin we onze activiteiten hebben opgenomen. Het jaar 2026 zal vooral in het teken staan van kennis maken met andere organisaties, het leren van elkaar en van andere deskundigen. We gaan ons richten op het opbouwen van een solide basis door samenwerking te zoeken met betrokken partijen, het ondersteunen van bestaande activiteiten en het opdoen van kennis. Gedurende het jaar zullen de resultaten worden geëvalueerd en wordt de opzet voor het jaarplan 2027 voorbereid. Nieuwe initiatieven worden gefaseerd opgepakt, passend bij de beschikbare capaciteit en middelen.

Lijkt het je leuk om mee te doen?

Je kunt de werkgroep in haar activiteiten ondersteunen als lid van de werkgroep. We verdelen onderling onze taken (aanwezigheid bij gesprekken / bij activiteiten) en verwachten om de 2 maanden 2 uurtjes bijeen te komen voor de stand van zaken. Mocht je iets anders willen bv helpen bij het ondersteunen van activiteiten, hand en span diensten willen verrichten of je algemene kennis over vleermuizen willen vergroten d.m.v. een training om op termijn te willen helpen bij monitoren laat het ons weten via: vleermuiswerkgroepWK@gmail.com. We zijn benieuwd naar je reactie.

Groene handen maken licht werk!

In de landelijke campagne van MeerBomenNu halen we zaailingen – jonge boompjes en struiken – uit de grond op plekken waar deze ongewenst of kansarm zijn. De zaailingen brengen we naar zogenaamde 'Bomenhubs'. Vanuit daar delen we de jonge boompjes en struiken uit aan bijvoorbeeld boeren die hun erf willen vergroenen, particulieren die wat extra plantmateriaal voor de tuin willen of voedselbossen in ontwikkeling.

Onze verplantmethode is een sociale, innovatieve en goedkope manier om Nederland sneller te vergroenen. Zo hebben we sinds 2020, toen de campagne startte, al ruim 2,5 miljoen boompjes en struikjes verplant!

Dit doen wij met heel veel vrijwilligers, in heel Nederland. Ook in de gemeente Westerkwartier zijn we actief. De gemeente heeft als doel om voor iedere bewoner een boom te (her)planten en daar werken wij natuurlijk graag aan mee. Zo helpen we elkaar!

Het oogsten doen we bijvoorbeeld op terreinen van het Groninger Landschap of Natuurmonumenten, vaak ook met vrijwilligers uit die organisaties zelf.

Niet zelden zijn dat mensen die ook betrokken zijn bij het IVN. Dat is eigenlijk wel logisch, want we werken allemaal vanuit eenzelfde groen hart. Soms mogen we ook oogsten in grote tuinen van particulieren of op boerenerven. Het zijn altijd leuke ochtenden of middagen, waar we niet alleen hard werken maar ook goede gesprekken voeren en een hoop plezier hebben. Bij al onze activiteiten kunnen we nog wel wat hulp bij gebruiken, want vele handen maken licht werk.

Dus... heeft u een terrein waar geoogst kan worden, bijvoorbeeld een erf, een tuin, of een eigen bos- of weidegebied? Wilt u een keer meehelpen met oogsten, bijvoorbeeld achter de Coendersborg in Nuis, in het Doezumersbos of in het Johan Smitpark in Zuidhorn? Kijk dan op www.meerbomen.nu wanneer we daar aan de slag gaan. Ook kunt u zich aanmelden voor een van de uitdeelmomenten in de regio.

Heeft u vragen of suggesties? Mail dan naar [groningen@meerbomen.nu](mailto: groningen@meerbomen.nu)

Tekst en foto Mirella van der Heide / Meerbomen.nu

Ietje van Nie (column)

Spanning in de winter

Het is winter. Ik zit rustig een kopje koffie te drinken en geniet van de merels, vinken en ander klein gevogelte. Ze eten hun ontbijt: zaadjes, pinda's en wat rozijnen.

Opeens: grote paniek! Een sperwer stort zich op een merel en heeft hem in de houdgreep. Ik heb mijn telefoon onder handbereik en neem snel een foto.

Dan sta ik op. De sperwer laat zijn prooi los en de merel vliegt gauw de struiken in. Zo te zien ongedeerd.

Deze keer liep het goed af. Soms vind ik veren op het grasveld, veel grijze die waarschijnlijk van een duif waren. Ach ja, het is de natuur, denk ik dan maar.
Gisteren kwamen er drie kramsvogels op het terras; een pikte aan een appel. Ik vind dat wel apart in januari. Ze waren snel weer weg. Met de sneeuw die er lag was het extra druk.
Dit keer waren er geen sporen te zien van een haas of eekhoorn; andere keren zie je die wel en het is leuk om dan uit te zoeken van welk dier die sporen zijn.

Ik wens jullie nog veel winterpret en tot in het voorjaar!

Ietje van Nie

Activiteitenoverzicht

Als laatste ook in deze Nieuwsbrief kort aandacht voor onze activiteiten in de komende periode. Wekelijks zijn er wandelingen op dinsdag- en woensdagochtend van 9.30 - ca. 11.30 uur.

6 / 8 feb.	Landelijke mollentelling	- Landelijk
17 feb.	Lezing over bever en beverbeheer	- Niekerk
24 feb.	Algemene ledenvergadering	- Grootegast
26 febr.	Braakballen pluizen (nog o.v.)	- Grootegast
7 of 8 mrt.	Stinzenwandeling (nog o.v.)	- Locatie onbekend
14 mrt.	Werkochtend Natuurschoonbos	- Nietap
16 mrt.	Start Vogelcursus	- Aanmelding tot 1 maart

De meest actuele informatie over onze activiteiten kunt u altijd uitgebreid terugvinden op onze website. Zie hiervoor: [Activiteiten IVN Westerkwartier e.o.](#) en [Nieuws](#)

IJshaar

Redactie en foto's, tenzij anders vermeld, Herman de Meijer

[Zie hier voor eerdere Nieuwsbrieven.](#)

Facebook

Website

Facebook

Website

ontvangst voegt u ivnwesterkwartiereo@gmail.com toe aan uw adresboek.

Laposta